

СЛАВУТИЧ

СОБЫТИЯ ■ ПОЛИТИКА ■ ЭКОНОМИКА ■ КУЛЬТУРА ■ ВСЕ ПРОГРАММЫ ТВ ■ ОБЪЯВЛЕНИЯ

ЛЕОНИД КУЧМА: "ЛЕГКО ЗРОЗУМІТИ, ЩО ЗМІНИ ВІДБУВАЮТЬСЯ, ПО ОБЛИЧЧЯХ ЛЮДЕЙ"

Візит Президента України на Чорнобильську АЕС та в місто Славутич

26 квітня 2001 року, в день 15-річчя Чорнобильської аварії, Президент України Леонід Кучма відвідав Чорнобильську АЕС, 30-кілометрову зону навколо неї і місто енергетики-атомників Славутич. Відвідав, як і пообіцяв у ході минулого візиту на ЧАЕС 20 лютого цього року, коли під час робочої наради за участю членів Кабінету Міністрів було проаналізовано стан виконання президентських доручень у зв'язку з достроковим закриттям станції.

Мабуть, не знайти іншої точки на карті країни, іншого вітчизняного підприємства, де б глава нашої держави побував тричі протягом чотирьох місяців. Але Чорнобиль — така точка.

ТОЧКА ВІСНОГО ОПОРУ

Останній президентський візит відбувався за складної політичної обстановки. Саме 26 квітня, в день пам'яті про подвиг чорнобильців, Верховна Рада вирішувала долю Кабінету Міністрів, очолюваного Віктором Ющенком. Ще не було відомо про відставку уряду, коли Президент запитав представників журналістського корпусу, прибулих до Чорнобилья: "Чому ви тут, а не в Києві?" "Леоніде Даниловичу, ми з вами!" — почув у відповідь.

Усі, хто відданий чорнобильським проблемам, зібрався тогочас на обвалений бідою землі.

Квіти до пам'ятника загиблим пожежникам у Чорнобиль.

Квіти до монумента Прометей, хто віддав своє життя в 1986-му, захищаючи світ від пекла Полінової трагедії.

Низький уклін Президента і осіб, які супроводжують його. Низький уклін ліквідаторів

наслідків аварії, представників трудового колективу Чорнобильської АЕС, делегатів від постраждалих районів Київської області.

Мітинг пам'яті відкривав генеральний директор станції Віталій Толстоногов.

Слово — Л.Кучмі.

Ми сьогодні відзначаємо пам'ятну дату в історії України — 15-ту річницю Чорнобильської трагедії, сказав він. Слово "Чорнобиль" стало символом людського болю і разом з тим символом великого героїзму та самопожертви. Завдяки мужності сотень тисяч громадян України, інших республік колишнього Радянського Союзу світ був врятований від ядерного апокаліпсису. Висловлюю асімі серденчу подяку за цей подвиг. Ми не можемо забути тих, хто загинув під час ліквідації катастрофи та її наслідків...

Президент запропонував вшанувати світлу пам'ять про них хвилиною мовчання.

...Півтора десятка літ, продовжив він, Україна практично

самотужки несе тяжкий чорнобильський хрест. За край несприятливих економічних умов нам доводиться все виконувати своїми силами, відволікати великі матеріальні та фінансові ресурси. І в цих надзвичайних умовах Україна свідомо пішла на закриття Чорнобильської станції. 15 грудня минулого року ми започаткували ясно новий, надзвичайно відповідальний етап розв'язання чорнобильської проблеми. Роблячи цей крок, ми усвідомлювали всі труднощі, які на нас чекають попереду.

Чорнобильську АЕС закрито, але людські біди, проблеми, спричинені аварією, лишаються. Поряд із вирішенням питань, пов'язаних із закриттям станції, ми не забуваємо про життєві, соціальні проблеми ліквідації наслідків аварії, працівників станції, жителів міста Славутича, тих десятків тисяч людей, яким не вдалося через радіацію покинути рідні оселі. Ці проблеми були і є стрижнем діяльності керівництва держави.

(Закінчення на стор. 2)

СПОРТТОВАРИ
РЫБОЛОВНЫЕ СНАСТИ
АВТОЗАПЧАСТИ
ОТНИЧЬИ ПРИНАДЛЕЖНОСТИ
ТРЕНАЖЕРЫ
И ОБОРУДОВАНИЕ
ПЛЯ ЗАЛОВА ПОД ЗАКАЗ

ООО "ЛАНКЕРОН"
ул. Герцена, 13
т. 2-56-04

Пакеты с ручками, пакеты фасовочные гастрономические
Одноразовая посуда
Аксессуары для кафе и бара
Соломка, шпатель, салфетки, мешочки

БОЛЬШОЙ АССОРТИМЕНТ

ИЗГОТОВЛЕНИЕ ПАКЕТОВ С РИСУНКОМ ЗАКАЗЧИКА

ул. Шевченко, 10
т. (0462) 10-11-09

ПРИНТЕР
КОМПЬЮТЕРЫ
Гарантия до 3 лет
МОДЕМЫ
Доставка и установка
БЕСПЛАТНО

Славутич, Сервисный центр
тел. (04622) 10-11-97

Філіал ЗАО "Баско"
Автомобильные летние, всесезонные
под заказ
Оптовая продажа
дизтоплива

г. Чернигов,
Проектная 1а
Тел./факс: (0462)
172-353, 94-20-67

ОФИЦИАЛЬНЫЙ ДИЛЕР
BOSCH
в Украине

ВРЕМЯ СЕРВИС ГАРАНТИЯ 12 мес.

ПОЛНАЯ ПРОГРАММА РАСХОДНЫХ МАТЕРИАЛОВ

ЭЛЕКТРОИНСТРУМЕНТЫ

тел. (0462) 95-25-16
тел. / ф. (04622) 3-13-65

ИТ-СЛАВУТИЧ
(04479) 2-01-46

- Компьютеры
- Комплекующие
- Периферия
- Оргтехника
- Гарантия
- Обслуживание
- Обучение
- Доставка

МП "Планета" выполнит:
асфальтно-дорожные работы,
реализует асфальтобетон,
а также в магазине автозапчастей
"АВТОМОБИЛИ РОССИИ"
реализует АВТОЗАПЧАСТИ
"Газель", "Волга",
"УАЗ"

Автомобильные:
Г-3110, Г-2410, РАФ,
УАЗ, ВАЗ,
рессорную продукцию
г. Чернигов,
ул. Любечская, 35
тел. 16-34-06, факс 7-36-81

НОВАЯ ТЕХНОЛОГИЯ
РЕСТАВРАЦИЯ КИНОСКОПОВ
ОТ 30 ГРН

Маскет

НАШ ТЕЛЕФОН 2-75-06

ПРОЦЕСС ПОШЕЛ!

компьютеры комплекующие канцелярия полиграфия интернет телепорт

Філіал "СІЛА" проводить сезонную распродажу
низким ценам в городе

ЭМАПЬ ПФ-115 белая.....	7.48-7.79
голубая, зеленая, серая, ПФ-266 половая	7.10-7.48
ЭМАПЬ НЦ-132 белая, голубая, зеленая,	
красная, черная.....	12.98-13.42
МА-15 БЕПИПА.....	5.15-5.35
голубая, зеленая, серая.....	4.99-5.09
МА-25 половая, сурик.....	4.88-5.09
КАРБИД КАПШЦИЯ.....	3.05
ЭПЕКТРОДЫ.....	3.09-3.19

Мощные средства и спецодержа
в широком ассортименте

Тел. 2-41-61, 2-13-16, 2-94-70.
в рабочие дни 7.00 — 18.00

Приглашаем на работу..
Работа в офисе, неполный рабочий день, обучение,
стажировка, регулярная выплата зарплаты.
Возраст — не более 25 лет.
Тел. 2-41-61, 12.00 — 14.00.

INGRESS
КОМПЬЮТЕРЫ
для офиса и дома
Полные комплектующие
и расходные материалы
Ремонт и сервисное
обслуживание

г. Чернигов,
ул. Шевченко, 105А
т. 10-13-45
10-20-30

Возможна доставка

Компьютерный Магазин
«КОМПЬЮТЕР+»
КОМПЬЮТЕРЫ
КОМПЛЕКТУЮЩИЕ
ОРГТЕХНИКА
СЕРВИС
АУДИО-ВИДЕО АППАРАТУРА
ЭЛЕКТРОБЫТОВАЯ ТЕХНИКА

Ниже цен не бывает.
Посетите и убедитесь сами.
КСЕРОКОПИЯ 15 КОПЕЕК.

ул. Герцена, 1-й этаж
(в конце торгового зала)
Тел. 2-22-16, 2-17-75.

ЛЕОНІД КУЧМА: "ЛЕГКО ЗРОЗУМІТИ, ЩО ЗМІНИ ВІДБУВАЮТЬСЯ, ПО ОБЛИЧЧЯХ ЛЮДЕЙ"

(Початок на стор. 1)

15-та річниця Чорнобильської катастрофи, на думку промовця, має бути новою точкою відліку пост-чорнобильської епохи — епохи безпеки людини і світу. Україна повинна зробити належні висновки з уроків Чорнобиля. На скорботному порозі червої річці катастрофи Президент закликав усіх співвітчизників об'єднатися заради досягнення великої мети — зробити життя в нашій державі гідним людини, а Україну справді економічно потужною, демократичною, духовно розквітлою, екологічно безпечною. Тільки спільно ми зможемо подолати тягучу чорнобильську біду, допомогти кожному, хто постраждав від катастрофи на Чорнобильській АЕС, забезпечити прийдешнє майбутнє поколінь.

Біля мікрофона — легендарний учасник ліквідації наслідків аварії, заслужений енергетик України Володимир Чугунов, який в 1986-му був начальником реакторного цеху. Він попросив усіх присутніх згадати, як у далекому 1977 році енергетики ЧАЕС запустили перший в Україні атомний енергоблок, як у 1980-ті Чорнобильська станція вийшла на чільні місця з виробництва електроенергії у СРСР, як 26 квітня 1986 року його колеги мужньо боролися з лихом, ризикуючи власним здоров'ям і життям. Він також згадав добрим словом людей, які повернули енергоблоки до життя. Сьогодні перед працівниками станції постало нове завдання — виставити блоки з експлуатації. Чорнобильці успішно впровадять на допомогу Президента України, який цього дня разом з ними.

До слова запрошується голова профспілкового комітету НАЕК "Енергоатом", голова профкому Чорнобильської АЕС Олександр Лич. Ось уже 15 років на цьому місці ми зустріємося перед тим, хто поклав свою голову під час ліквідації аварії, сказав він. Нині звітуємо про виконання нового урядового завдання — зупинку енергоблоків, підготовку до введення їх з експлуатації. Чорнобильська станція існуватиме завжди. Завдання змінюються, а люди лишаються.

Начальник реакторного цеху ЧАЕС Олександр Антропов у своєму слові відзначив, що рівно 15 років тому навколо станції так само, як і сьогодні, квітли садки, але прип'ятчані здебільшого ще не знали, що на четвертому блоці трапилася найбільша у світі аварія. Люди справляли весілля, відпочивали на дачах і річці і не підозрювали, що підпали під вплив радіації. В перші дні, місяці, роки після аварії було багато втрат. Працівники станції втратили друзів, колег, втратили своє місто Прип'ять. Тяжким ударом для енергетиків були перші експертні висновки, коли винуватцем події визнали персонал ЧАЕС. Лише 1991 року на рівні МАГАТЕ були названі реальні "автори" аварії. Надзвичайно боліло персоналу і 15 грудня 2000 року, коли чорнобильські реактори, які виробляли для країни дешеву електроенергію, було зупинено назавжди. Але сьогодні працівники ЧАЕС розуміють, що на цьому житті не припиняється. Попереду чимало роботи щодо зняття блоків з експлуатації. Це завдання на бага-

то років. Тільки за даними попереднього обстеження обладнання зрозуміло, що воно досі має радіаційне забруднення, одержане в 1986-му. Бракує багато чого з технічного погляду. Немає проектів виконання робіт, звітів з аналізу безпеки. Але найскладніші проблеми — соціальні. Ми не маємо права на те, аби Славутич повторив долю Прип'яті. І позиція Президента, уряду, Верховної Ради свідчить, що славутичани в тяжку годину не самі, з нами — вся країна. Промовець також закликав міжнародну спільноту допомогти у вирішенні соціальних проблем.

Прикметно, що за дві години після митину Л. Кучма представив О. Антропова журналістам у новій якості. Віднині він працюватиме постійним представником Президента України на Чорнобильській АЕС.

ТОЧКА ВІСНОЮ ОПОРУ

Від ЧАЕС до Славутича урядом кортежу добиратися значно менше години, при цьому дорогою доводиться двічі долати кордон з Білоруссю. Проте найсучаснішому і найшвидшому автобусу, наданому журналістському корпусу, з президентським авто було тягаться важко. Поки ми вирулювали лайнером по вузьких вулицях міста енергетиків, Президент уже спілкувався із славутичанами на центральному майдані, біля меморіального знака Героям Чорнобиля.

Потім — зустріч з учнями і педагогами четвертої школи, бесіда з новоселами, які щойно одержали в подарунок 40-квартирний будинок у Чернігівському кварталі. У ході зустрічей славутичани не раз запитували Президента, чи є перспектива в міста і станції. "Так, є. Місто буде жити і розвиватися... Станція працюватиме багато, багато років, хоча не вироблятиме електроенергії..." Відповіді глави держави настроювали людей на оптимістичний лад.

Безпосереднє враження від побаченого і почутого, одержані Президентом та особами, які його супроводжували, послужили своєрідним камертоном перед нарадою з питань виконання Заходів до закриття Чорнобильської АЕС і доручень Президента України щодо соціального захисту працівників ЧАЕС та жителів Славутича.

Конференц-зал Славутицького відділення Міжнародного чорнобильського центру. У присутності журналістів Л. Кучма розпочинає нараду.

Узагальнююча інформація віце-прем'єр-міністра України Олега Дубини, який очолює міжвідомчу робочу групу з ко-

ординації дій, пов'язаних із закриттям ЧАЕС. Згідно з міжнародними домовленостями, 15 грудня 2000 року було назавжди зупинено останній діючий енергоблок Чорнобильської АЕС, сказав він. Тим самим Україна продемонструвала всьому світові свою добру волю, свою відповідальність. Особливу увагу вирішено проблем, виниклих у зв'язку з закриттям ЧАЕС, приділяє Президент України. 19 жовтня 2000 року він затвердив Заходи до закриття Чорнобильської атомної електростанції, які є чітко вивіреним планом дій влади усіх рівнів, починаючи від уряду, міністерств, відомств і закінчуючи окремими суб'єктами господарської діяльності. Розроблена комплексна програма щодо закриття станції передбачає як технічні аспекти, так і заходи щодо соціального захисту працівників ЧАЕС і жителів міста.

За ходом виконання наміченого урядом встановлено постійний і діючий контроль. Ці питання неодноразово розглядалися на засіданнях міжвідомчої робочої групи з координації дій щодо розв'язання проблем Чорнобиля. Гарантується виконання програми робіт з підтримки і безпечного станції зупинених енергоблоків і поточної експлуатації об'єкта "Укриття", розроблено комплексну програму виконання робіт на "Укритті" у 2001 році.

Постановою Кабінету Міністрів створено державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська АЕС" для зняття енергоблоків з експлуатації. Почало працювати підприємство "Атомремонтсервіс". Будуються промислово-опалювальна котельня, сховище відпрацьованого ядерного палива, завод для переробки рідких радіоактивних відходів, промисловий комплекс для переробки твердих радіоактивних відходів. Це дозволяє створити значну кількість додаткових робочих місць для персоналу Чорнобильської АЕС.

За комплексною програмою виконуються роботи щодо введення з експлуатації першого, другого та третього блоків станції. Фінансування цих робіт здійснюється за рахунок держбюджету. Для порівняння: за перший квартал 2001 року на дані цілі перераховано 60 мільйонів гривень, а за весь 2000-й — 35 мільйонів.

Найважливішим завданням лишається перетворення об'єкта "Укриття" в екологічно безпечну систему. Роботу цю було розпочато в 1998 році і буде завершено у 2007-му. На здійснення міжнародного проекту (SIP) уже витрачено понад 330 мільйонів гривень, у тому числі Україною — 34 мільйони. Розпочато виконання робіт другого етапу SIP. Наприкінці поточного року і протягом наступного передбачається здійснення будівельно-монтажних робіт з метою стабілізації будівельних конструкцій. На початку 2002 року очікується завершення спорудження малої будівлі "Укриття". Прийнято рішення про будівництво нового конфайнмента ("Укриття-2"), яке здійснюватиметься в 2002 — 2005 роках. До кінця цього терміну буде прийнято рішення щодо стратегії поводження з паливовмістими матеріалами. Щодо об'єктів, які споруджуються на промисловій території ЧАЕС з допомогою міжнародної спільноти, Український внесок у реалізацію міжнародних чорнобильських проектів торік виконано в запланованому обсязі.

Промовець проаналізував причини відставання від графіків щодо введення нових потужностей на Хмельницькій і Рівненській АЕС, що в основному пов'язано з відсутністю сподіваних західних кредитів.

Президент України запросив до розмови учасників наради: заступника міністра палива та енергетики — президента НАЕК "Енергоатом" Нура Нігматулліна, міністра з питань надзвичайної ситуації та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Василя Дурдинця, генерального директора ЧАЕС Віталія Толстого, славутицького міського голову Володимира Удовиченка та інших.

Запам'ятались слова Н. Нігматулліна: "Ми навчилися працювати з залізом і, не сумніваюся, що зможемо безпечно закрити станцію. Найбільша для нас проблема — соціальна, проблема захисту людей". В унісон була думка В. Дурдинця: "Заходи до закриття ЧАЕС допомогли серед масштабних наших дій виділити головне — людину і її проблеми і потреби". Власне, увага до людини й була лейтмотивом наради. Підбиваючи її підсумки, Президент України відзначив, що останнім часом у питанні соціального захисту працівників ЧАЕС, жителів Славутича, постраждалих від наслідків аварії відбувся поворот. Коментуючи підсумки своєї поїздки для працівників засобів масової інформації, Л. Кучма сказав: "Мені було легко зрозуміти, що зміни відбуваються по обличчях людей. У порівнянні з попередніми відвідинами, настрій в людей зовсім інших. А це значить, що справи ідуть, що ті зобов'язані, які на себе взяли державу і всі ступені влади, в основному виконуються. У людей з'являється надія, що буде робота, буде житло. Отже, коли все це буде і життя. Тільки цього

мільйони гривень. Надано кошти на потреби медико-санітарної частини тощо. Промовець розповів про внесок, який роблять у розвиток міста галузь і Чорнобильська АЕС. Водночас він зупинився на невіршених проблемах, зокрема соціальних, які потребують вирішення. Так, не в повному обсязі фінансуються роботи, передбачені комплексною програмою зняття блоків ЧАЕС з експлуатації. Над вирішенням цієї проблеми слід спільно працювати уряду і Верховній Раді. Не належним чином ліквідується заборгованість енергоринок за електроенергію, відпущену Чорнобильською АЕС. Графік виконання лише на 62 відсотки. Це неприпустимо. Невиправдано затягнуто прийняття законодавчих рішень щодо списання з ЧАЕС заборгованості з податків, зборів, обов'язкових платежів.

Виділяється недостатньо коштів для вирішення соціальних, побутових, медичних проблем жителів Славутича, персоналу станції, підрозділів МВС і охорони ЧАЕС. Необхідно знайти державне джерело фінансування цих проблем. Одне з найбільш важких питань — працевлаштування частини персоналу станції, який звільняється в зв'язку з її закриттям. Необхідно довести до відома кожного працівника ЧАЕС і жителя Славутича, де він працюватиме, чим займатиметься сьогодні і за рік. Такої програми ще нема, але О. Дубина пообіцяв довести цю справу до кінця. Уже цього року на роботах по зняттю з експлуатації ЧАЕС будуть зайняті понад 4 тисячі чоловік, кількість працівників на об'єкті "Укриття" поступово досягне півтори тисячі осіб, тисяча працівників буде працевлаштована на новому славутицькому підприємстві "Атомремонтсервіс". Частину персоналу працевлаштують на інших АЕС. Крім того, Міністерством економіки і фінансів дано доручення розробити державну цільову програму створення додаткових робочих місць для персоналу ЧАЕС і забезпечити її реальне фінансування. Віце-прем'єр переконаний, що це значно розши-

рює можливості вирішення гострої проблеми.

Немає належного результату від реалізації інвестиційних проектів. На початок 2001 року адміністрацією спеціальної економічної зони "Славутич" зареєстровано 23 суб'єкти господарської діяльності, що дасть можливість створити більше як 1700 робочих місць. Проте потенціал СЕЗ використано ще не повною мірою. Тут є простір для дій не тільки уряду, а й облдержадміністрації, міської ради.

Віктор КАПУСТА
фото Май РУДЕНКО

року в місті Славутичі до першого класу пішли 500 дітей. Це — велике щастя для України. З будь-якого погляду. Є віра. Вперед! — з вірою! І в себе, і в Бога...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

С в чорнобильських проблемах точки опору і точки опору. Однак немає в них місця для крапки...

ЧЕРНОБЫЛЬСКАЯ ГОДОВЩИНА ЗАМЕТКИ ИЗ ТОЛПЫ

Все на свете проходит — прошла и 15-я годовщина Чернобыльской катастрофы. Тише прошла, чем ожидалось. Даже чем в предыдущие годы тише: не было на киевских улицах многолюдных пикетов чернобыльцев-ликвидаторов и пострадавших в результате аварии на ЧАЭС — другие были пикеты в столице. И речь шла не о наших интересах. О нас она как бы вообще не шла — даже там, где ей явно было положено идти. К примеру, на состоявшихся 25 апреля парламентских слушаниях — по образному выражению славутичского городского головы Владимира Удовиченко, «узали было десять депутатов, и ми слухали сами себе».

О традициях Ночи Памяти славутичанам вряд ли стоит рассказывать: все идет по хорошо отработанному, из года в год выверенному сценарию — литературно-музыкальная композиция, гражданская панхида, поминальная служба. Лишь возложение венков к мемориальной стеле было перенесено на один час вперед — оно началось в 1 час 23 минуты по московскому времени, как тогда, в 1986-м...

...Какой-то оператор ТВ-щик (чужой, своих ли не знает в лицо!) поинтересовался, что так мало народа пришло на площадь: «Мы-то думали, здесь будут тысячи и тысячи!» Что ж, это правда — с каждым годом славутичан в Ночь Памяти собирается все меньше. То ли сказывается свойство человеческой памяти забывать, то ли что иное. Но есть в этой «дешоуизации» Ночи Памяти и свои несомненные положительные стороны: нынче я почти не заметила в толпе явно перебранных и неуместно веселящихся. Те, кто пришел на площадь, действительно пришли помянуть...

К 26 апреля был сдан в эксплуатацию 40-квартирный дом №15 в Черниговском квартале. Во время визита в Славутич новостройку посетил Президент Украины Леонид Кучма. Осмотрел квартиры, отведая, как водится, славутичского хлеба-соли, поговорил с новоселами, вручил одной из счастливых обладательниц нового жилья букет

цветов. Праздник вполне удался — только осталось легкое чувство горечи от слов мэра Славутича Владимира Удовиченко о том, что строительство домов, необходимых для переселения поселка Лесного и — во многом — для разрешения жилищной проблемы для самого города, не было сорвано исключительно благодаря энтузиазму директора предприятия «Домобудівник» г-на Рогового. С выполнением правительством поручений Президента, в том числе и в отношении строительства жилья в Славутиче, — по-прежнему ошутимые проблемы, хотя после его визита в город и на станцию 20 февраля дело явно сдвинулось с мертвой точки.

В принципе Славутич и не считал, что окажется в центре мирового внимания после закрытия ЧАЭС. Но что о нас забудут так быстро и так прочно, мы все-таки не предполагали. Если перед останковой станцией практически каждое мало-мальски уважающее себя СМИ хоть краем слова, но касалось дальнейшей судьбы работников Чернобыльской АЭС и города, где они живут, то накануне печально памятной даты о нас почти и не

вспомнили. Пролістайте страницы центральных газет: все — об истории катастрофы, об эвакуации из зоны, кое-что — о социальных и медицинских аспектах чернобыльской проблемы, очень немного и тиражировано — об экологических последствиях событий 1986-го. Уважаемые издания наперебой печатают интервью и воспоминания советских и постсоветских чиновников, в которых те наперебой же обеляют себя хорошими и приуменьшают свою роль в переоблуживании персонала и жителей Припяти. О нас практически ни слова. Увы, но это, кажется, тенденция: на пресс-конференции, которую дал представителям украинских и зарубежных СМИ Президент, журналисты не задавали вопросов, касающихся Чернобыля и Славутича, — их интересовал взгляд главы державы на разворачивающийся в Украине системный кризис власти. До нас — на его фоне — интерес как-то не доходит.

Голос из толпы подавала Майя РУДЕНКО
Фото автора

ВЛАСТЬ ДЛЯ ЛЮДЕЙ, А НЕ ЛЮДИ ДЛЯ ВЛАСТИ...

16 ноября 1999 года исполком Славутичского горсовета утвердил программу работы с людьми пожилого возраста «Надвечір'я» при Соціально-психологічному центрі з однієї поправкою: для соціально-психологічної реабілітації цих людей повинні бути створені комфортні умови. Цю поправку внес мэр Славутича Удовиченко В.П.

В ходе реализации программы был создан клуб общения «Не сдаемся!», объединивший более двух десятков людей, не желающих сдаваться старости. Они нашли в нем друзей, свое место. Много встреч с интересными людьми прошло в этом клубе. Одна из них — встреча с мэром Славутича — была знаменательной. Многие из тех, кто до этого встречался с ним в официальной обстановке,

увидели его по-новому, были покорены его обаянием, эрудицией, неуемной энергией и желанием сделать жизнь Славутича лучше, несмотря ни на что, его умением общаться. Общаться на любом уровне. Этот человек искренне заинтересован в людях, с которыми его сводит жизнь.

И, наверное, не зря во время встречи у него спросили: «В какую партию вы входите? Я тоже вступаю в эту партию!» Одна из женщин сказала: «Я шла на встречу с намерением ругаться с вами за те недочеты, которые есть в работе городских организаций, но теперь я хочу спросить: чем мы можем помочь вам?» Владимир Петрович недавно отметил свой день рождения. Все члены клуба желают ему доброго здоровья, оптимизма, негибкости перед жизненными трудностями и невзгодами,

счастья. Мы желаем, чтобы общение с людьми всегда оставалось для него самым коротким путем для их убеждения, чтобы его принцип «Власть для людей, а не люди для власти» был для него неизменным.

И пусть всегда надежным тылом для него остаются родные и близкие, которые делят с ним все тяготы его беспокойной жизни. Владимир Петрович очень бережно относится к своей семье, что вызывает уважение людей. Его поддержка деятельности клуба очень значима для нас и дает уверенность в том, что ни одна категория людей в Славутиче не останется без внимания.

Члены клуба «Не сдаемся!»

ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ГРОМАДСЬКА РАДА З РОЗВИТКУ МІСТА СЛАВУТИЧА»

У нелегких умовах, пов'язаних з діяльністю, а за нинішнього стану з достроковим виведенням з експлуатації Чернобыльської АЕС, необхідністю розв'язання у зв'язку з цим численних проблем щодо трансформації економіки та соціальної сфери, у місті Славутичі накопичено різноманітний досвід по формуванню і вдосконаленню стратегії соціального управління містом. Ці напрацювання, за оцінкою міського голови, відіграють позитивну роль у житті Славутича, поліпшили якість і результативність роботи органів місцевого самоврядування, сприяють зростанню іміджу міста.

Організаційним відділом апарату облдержадміністрації вивчено і проаналізовано діяльність «Громадської ради з розвитку міста Славутича» — один із прикладів кращого інноваційного досвіду вирішення питань місцевого значення, що з урахуванням існуючої специфіки може бути рекомендований для застосування у практиці місцевого самоврядування в інших регіонах області.

Громадська рада з розвитку міста Славутича, що за своєю статутом є місцевою громадською організацією з фіксованим індивідуальним членством, об'єднала управлінців, підприємців, усіх ініціативних людей, здатних зробити як практичний, так і теоретичний внесок у цю справу, і діє на підставі статуту. Рішення про її заснування прийнято у листопаді 1996 року загальними зборами за участю 17 громадян, які й стали засновниками та членами цієї організації. За час, що минув, Громадська рада втричі зросла чисельно, стала місцем зосередження ідей і дій для самоорганізації та самопомогі жителів Славутича. Їй належить і важливу роль у встановленні взаємин між громадою міста і Громадською радою. Ця громадська організація тісно співпрацює з міською радою і є ініціатором багатьох рішень, акцій, які підтримуються місцевою владою.

Головними завданнями та видами діяльності Громадської ради є:

- підтримка та сприяння найбільш перспективним соціально-економічним проектам з розвитку міста, формування інтелектуального та творчого потенціалу як базової умови їх впровадження;
 - надання інформаційної допомоги населенню з нагальних проблем життєдіяльності міста, мобілізація зусиль громади на їх вирішення шляхом створення умов для реалізації творчих можливостей та ініціатив громадян;
 - створення і підтримання клімату довіри у взаємодії населення з органами влади.
- Найвищим керівним органом «Громадської ради з розвитку міста Славутича» є загальні збори членів організації, які відбуваються не рідше ніж один раз на рік і наділені правом приймати рішення з будь-яких питань її статутної діяльності. У період між зборами управління Громадською радою здійснює її виконавчий орган — правління, у складі якого 11 осіб, а між засіданнями правління — голова організації.
- Організаційно-процедурні питання роботи правління визначені регламентом, що затверджений загальними зборами.
- Чітко встановлені періодичність та час проведення засідань правління — щопонеділка, з 18 до 20 години, — сприяють організованості та активності його членів, які без додаткових повідомлень про скликання прибувають на засідання. Участь у

засіданнях правління, обговоренні питань, що розглядаються, беруть також інші члени Громадської ради, усі бажаючі мешканці міста. Все це надає можливості представникам усіх верств населення регулярно, вільно і спільно виявляти і синтезувати в прийнятних рішеннях свою ініціативу, досвід, безпосередню волю з питань місцевого життя, сприяє підвищенню соціальної активності громадян Славутича. Посідання при цьому в одній особі суб'єкта, який обговорює, приймає і виконує рішення, забезпечує під час засідань панування атмосфери творчості, співробітництва, ділової конструктивності, взаємної відповідальності за результати роботи. Особисті, політичні чи вузько групові інтереси, амбіції за таких підходів нівеликуються, поступають більш значущим для потреб міста устремлінням в економічній та соціальній сфері.

Міська влада відкрито відгукується на бажання громадян бути активними у житті свого міста, оскільки закономірно зацікавлена у налагодженні тісної взаємодії з громадою, небезпідставно вбачаючи у цьому модель ефективного вирішення багатьох нагальних проблем. Громадська рада активно залучається до попереднього узгодження і громадської експертизи проектів рішень міської ради, виконавчого комітету з найважливіших питань міського життя, у результаті чого управлінські рішення стають більш досконалими, ретельніше враховують запити громади міста. Неперерічну роль відіграє ця громадська організація в лобюванні інтересів міста на обласному та загальнодержавному рівнях. Практично на кожному засіданні правління ухвалюються рішення про звернення до вищих посадових осіб держави, центральних та обласних органів влади, в яких зосереджується увага на ситуації в місті, висловлюються відповідні вимоги, прохання з цього приводу. Систематичний «тиск» громадськості Славутича в багатьох випадках відчутно впливає на прийняття необхідних для міста рішень.

Завдяки активній діяльності Громадської ради, співробітництву з місцевою владою стало можливим вирішення, зокрема, таких злободневних питань. На засіданні правління був відпрацьований організаційно-економічний механізм щодо реалізації проектів з розвитку міста, окремі з яких вже успішно впроваджуються. Один з них — спеціальна економічна зона «Славутич», інвестиційно-виробнича діяльність в якій дасть змогу створити вже найближчим часом біля 2 тисяч робочих місць.

Фаховими робочими групами в рамках організації підготовлено необхідні матеріали щодо створення фонду розвитку міста, бізнес-інкубатора, узгоджені на засіданні правління кандидатури керівників цих та деяких інших установ.

Загалом за час діяльності Громадської ради на 135 засіданнях її правління, які проведено, розглянуто понад 500 питань, основні з яких за функціональними напрямками стосувались, насамперед, соціального захисту персоналу ЧАЕС та мешканців міста, співробітництва з міжнародними організаціями, діяльності міських засобів масової інформації, реалізації Плану дій «Спільний проект ЄС — Україна — США», розгляду інвестиційних та бізнес-проектів, передачі до комунальної власності майна, надання соціальних послуг населенню, діяльності фонду мікрокредитів та ін.

Члени Громадської ради беруть участь у семінарах, конференціях з різних аспектів суспільних та виробничих відносин, заявляючи перед міжнародною та вітчизняною громадськістю свою позицію щодо пріоритетів розвитку Славутича.

Важомий внесок цієї громадської організації і в налагодженні дружніх партнерських міжнародних та регіональних відносин Славутича.

У роботі її органів брали участь представники Міністерства енергетики США, делегації міст Річленда (США), Красноперекіпська (Автономна Республіка Крим), провінції Хубей (Китайська Народна Республіка).

Позитивного значення у становленні інституцій самоорганізації населення набули запроваджені Громадською радою спеціальні відзнаки — «Пам'ятний знак «За активну діяльність у соціально-економічному розвитку міста Славутича» та Подяка голови ради. Розроблені та затверджені положення про ці нагороди, згідно з якими Пам'ятним знаком та Подякою нагороджуються члени Громадської ради з розвитку міста Славутича, жителі міста, громадяни України та інших держав, що зробили вагомий внесок у життєзабезпечення Славутича. За час діяльності Громадської ради Пам'ятним знаком відзначено 21 особу, у тому числі представника США за вирішення питання щодо створення та фінансування радіологічної лабораторії. Висловлено 18 подяк членам Громадської ради та іншим мешканцям міста. Обидві відзнаки є виявом значних заслуг перед громадою, а тому цілком слушно мають великий престиж у місті. Прогнання їх здобути сплужить неабияким стимулом до активної плідної праці на благо людей Славутича.

У цьому ж контексті піднесення патріотизму у ставленні до свого міста можна розцінювати й ініційовані Громадською радою створення символіки міста. Цей почин був підтриманий міською радою. Було оголошено відкритий конкурс. Спеціальна комісія, до складу якої увійшли представники органів влади, політичних партій, громадських організацій, релігійних груп і бізнесу, схвалили проект герба, який потім був затверджений міською радою.

Реалізуючи завдання щодо якомога ширшого залучення мешканців міста до вирішення проблем міської спільноти, Громадська рада здійснює пошук сучасних форм організації інформаційного забезпечення населення Славутича, які б допомагали адекватно реагувати на інтереси громади, прогнозувати і спрямовувати соціально-економічний розвиток Славутича. З урахуванням цього організацією вивчено питання та підтримано ідею створення в місті громадського телебачення, зміцнення позицій місцевих друкованих періодичних видань.

Систематичне висвітлення діяльності та позицій Громадської ради з розвитку міста Славутича в засобах масової інформації на засадах об'єктивності, плюралізму думок і поглядів сприяє створенню в місті єдиного інформаційного поля, поліпшуючи загалом результативність місцевої влади.

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що інноваційна діяльність Громадської організації «Громадська рада з розвитку міста Славутича» є однією з вдалих форм удосконалення організації управління містом, залучення громадянської ініціативи до реалізації подальшого розвитку економіки міста через її реструктуризацію, розширення виробництва, сфери послуг, створення нових робочих місць і в кінцевому результаті — зростання добробуту громади міста.

О. МІСЮК, заступник начальника організаційного відділу Київської облдержадміністрації

● НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ

С 23 апреля по 24 мая продолжится набор учащихся на 2001/2002 учебный год в славутичскую Детскую школу искусств на музыкальное отделение (классы фортепиано, скрипки, виолончели, аккордеона, баяна, гитары, домры, бандуры, сопилки, цимбал, духовых и ударных инструментов). Учащиеся 1 — 3 классов принимаются на 7-летний срок обучения. Для школьников 3 — 6 классов возможен набор на 5-летний срок обучения. Подготовки 6 — 7 классов могут пройти 3-летний курс обучения.

Набор объявляют также хоровое и хореографическое отделение, а также отделение изобразительного искусства. В нынешнем году набор на театральное отделение проводится по двум направлениям: 3-й класс театрального отделения (с 7-летним сроком обучения) для возрастной категории учащихся 3 — 5 классов.

За более подробной информацией обращайтесь по телефону: 2-02-39.

В марте нынешнего года

произведена реорганизация ДК

"Энергия" в информационный

центр — представительство

ЧАЭС в Славутиче. С 10 апреля

новосозданный центр про-

вел лекторий о чернобыльской

трагедии для школьников, жи-

телей и гостей города. 25 апреля,

в канун годовщины аварии на

ЧАЭС, открылась выставка

"Чернобыльская АЭС на изломе тысячелетий". Экспозиция подготовлена и оформлена сотрудниками центра-представительства на основе обширных материалов, собранных за годы существования ЧАЭС — от момента закладки станции до ее закрытия. Особый раздел выставки посвящен Припяти. Здесь представлены уникальные фотографии строительства города и его нынешнего состояния. Значительный раздел выставки посвящен Славутичу. Одними из наиболее интересных экспонатов выставки можно считать макеты объекта "Укрытие" и Чернобыльской АЭС. Значительное количество представленных на выставке фотографий начала строительства станции и ликвидации последствий аварии на 4-ч блоке. В основу выставки также легли экспонаты Музея военно-патриотического объединения "Красная гвоздика", в течение почти 30 лет возглавляемого, ныне покойной, Екатериной Николаевной Титовой. Уникальность многих экспонатов музея состоит в том, что они были сохранены и вывезены из Припяти после аварии на ЧАЭС. Работники центра-представительства готовы разместить в экспозиции выставки любые интересные материалы о ЧАЭС, городах Припяти и Славутиче, хранящиеся в личных архивах славутичан.

НОВОСТИ СПОРТА

20 — 21 апреля в Белой Церкви проходило первенство Киевской области по тяжелой атлетике среди юношей и юниоров. В этих соревнованиях сборная Славутича заняла 2-е место, уступив белогородской сборной. В личном зачете призерами и победителями стали: Александр Казачинский (1-е место, весовая категория до 38 кг), Алексей Нечипоренко (2-е место, весовая категория до 42 кг), Сергей Хоменко (3-е место, весовая категория до 46 кг), Андрей Носенко (2-е место, весовая категория до 56 кг), Дмитрий Кузьменко (2-е место, весовая категория до 59 кг), Сергей Будько (1-е место, весовая категория до 62 кг), Николай Зинченко (1-е место, весовая категория 69 кг), Алексей Ткачев (2-е место, весовая категория до 62 кг). Тренер команды Юрий Каленский.

21 — 23 апреля в Тбилиском ФОКе состоялся XI традиционный турнир по художественной гимнастике памяти

героев Чернобыля, в котором приняли участие 158 гимнасток из 17 областей Украины. В числе победительниц — Жена Климантова (программа III разряда, 1-е место, возрастная категория 1994 — 1995 г.р.), Яна Науменко (программа II разряда, 1-е место, возрастная категория 1992 г.р.), Саша Климантова (программа I разряда, 1-е место, возрастная категория 1991 г.р.), Катя Качур (программа I разряда, 2-е место, возрастная категория 1989 г.р.), Саша Агненко (программа КМС, 3-е место, возрастная категория 1989 г.р.), Юлия Собакяр (программа КМС, 1-е место, возрастная категория 1988 г.р.), Даша Гореликова (программа КМС, 4-е место, возрастная категория 1987 г.р.).

Параллельно с соревнованиями проходил тренерский семинар. Он был организован под эгидой Украинской федерации художественной гимнастики при участии судей международной категории и доцента кафедры гимнастики Национального Университета культуры Татьяны Нестеровой.

ЗАКРЫТИЕ И ДИВЕРСИФИКАЦИЯ АЭС (УКРАИНА И ОПЫТ ГЕРМАНИИ)

(Начало в №10 — 17)

Весь проект снятия станции с эксплуатации был разбит на шесть отдельных технических проектов, которые, в свою очередь, состояли из рабочих проектов. Последние, в общей сложности, насчитывалось почти 500. В дополнение к обычному программному обеспечению управления проектом по контролю и оптимизации стоимости, времени, человеческими ресурсами имелся специфический связанный набор задач, который должен был управлять снятием нашей станции с эксплуатации. Последние должны обуславливались непосредственно самими составляющими процесса снятия АЭС с эксплуатации, такими как: материально-техническое обеспечение; картограммы мощностей доз излучения; картограммы радиоактивного загрязнения поверхностей; управление потоками материалов; управление коммитментными дозами и так далее. После получения и обчета, все эти данные вводились обратно в проектную документацию и использовались для планирования будущей деятельности. Для того, чтобы обеспечить должный учет перечисленных задач, их программное обеспечение было разработано с соответствующим включением в них существующих программ по всем направлениям деятельности.

Принципиально важным является также выбор самой стратегии получения лицензии на подготовку и выполнение работ в процессе снятия АЭС с эксплуатации. Необходимо иметь в виду, что получение лицензии является нелегкой задачей, так как с одной стороны, легче работать с одной лицензией, но, с другой стороны, для большого предприятия ее получение представляет огромную трудность из-за необходимости собрать, обработать и непротиворечиво объединить в единое целое "безбрежное море" исходной информации. К тому же, если происходит заранее незапланированная остановка атомной станции, то подготовить документацию для лицензирования необходимо буквально в считанное время, чтобы запустить сам процесс лицензирования. В последнем случае, как известно, необходимо выполнить многократно повторяющиеся рутинные процедуры с надзорными органами, чтобы согласовать объем и тип требуемой документации, а также необходимую степень ее детализации.

Поскольку временная лицензия для АЭС "НОРД" заканчивалась 30 июня 1995 г. (что обуславливалось переходным соглашением по законодательству от 1989 г.), то начались попытки со стороны станции получить как можно более обширную лицензию, а затем дополнить ее частными лицензиями на производство отдельных работ по демонтажу. Именно таким путем оказалась возможной гарантировать скорейшее и последовательное использование всех возможностей коллектива предприятия, продолжить работу по лицензионным процедурам и эффективность управления всем данным процессом изнутри. Процесс снятия с эксплу-

тации и демонтажа "русских" реакторов типа ВВЭР не вызывает каких-либо специфических проблем в сравнении с западными реакторами типа PWR. Однако реальные размеры всего проекта снятия с эксплуатации АЭС "НОРД" всеми энергоблоками одновременно и результирующая масса перемещаемых материальных потоков являются экстраординарными. (А в условиях ЧАЭС, следует специально подчеркнуть, экстраординарными являются и потоки перемещаемой активности, что значительно утяжеляет всю проблему снятия нашей станции с эксплуатации.) В таких условиях для обеспечения безопасного и экономически-оптимизированного выполнения проекта крайне важно, чтобы все главные участники данного процесса, то есть атомная станция, регулирующие органы и надзорные органы, достигли позитивного сотрудничества. (Для нас в Украине это будет особенно тяжело, поскольку мы имеем крайне малый опыт позитивного сотрудничества как в проблеме снятия с эксплуатации ЧАЭС, так и в процессе преобразования объекта "Укрытие" в ЭБС.)

При организации деятельности по снятию с эксплуатации Чернобыльской атомной станции неосцилирующей ценностью представляется именно технический опыт, накопленный коллективом АЭС "НОРД" за десятилетний период производства работ по снятию с эксплуатации своей станции. Данное обстоятельство связано с тем, что технологическая составляющая процесса снятия с эксплуатации атомной станции значительно меньше, чем социальная, зависит (хотя, к сожалению, все-таки зависит) от политических, экономических, социальных условий страны расположения данной АЭС.

Опыт работы на АЭС "НОРД" есть опыт снятия с эксплуатации всей станции в целом, то есть всеми энергоблоками одновременно. Есть серьезные основания предполагать, что кроме АЭС "НОРД" и ЧАЭС, такая ситуация больше нигде в мире не повторится, и атомные станции будут сниматься постепенно — энергоблок за энергоблоком. Хорошим подтверждением данной мысли является политика правительства Литвы, которое дату закрытия второго блока Игналинской АЭС поставило в зависимости от степени сотрудничества Запада по проблеме полного закрытия станции после остановки первого энергоблока.

Структурно разработанный технологический процесс снятия с эксплуатации АЭС "НОРД" состоит из следующих компонентов:

- Стратегия демонтажа/Реализация проекта.
- Базовые компоненты процесса снятия с эксплуатации АЭС.
- Проект снятия с эксплуатации.
- Ограничительные условия.
- Техническая база.
- Структура плана снятия АЭС с эксплуатации.
- Лицензионный процесс.
- Проблема затрат.
- Кадровые и социальные аспекты.

Первоочередная задача злиты атомной станции, которая снимается с эксплуатации целиком, то есть всеми энергоблоками одновременно, заключается именно в том, чтобы тщательно разобраться с существующими компонентами и создать адекватный механизм (кадровый, технический, экономический и т.д.) их решения в конкретных внешних и внутренних условиях своего предприятия.

Конечно, для углубленного понимания, а тем более для практического использования в реальных условиях Чернобыльской станции технических и технологических приемов и принципов, наработанных за десятилетний период производства работ по снятию с эксплуатации АЭС "НОРД", нам на ЧАЭС необходимо и время, и соответствующий профессионализм. Но только этого — недостаточного. Здесь не обойтись без длительного (и в течение длительного срока) изучения всех аспектов практики АЭС "НОРД" непосредственно на площадке в Грайфсвальде и помощи опытных профессионалов с немецкой атомной станции здесь, у нас в Чернобыле. Но для реализации данных положений необходимо, в первую очередь, финансовые средства.

Характер нашего изложения опыта АЭС "НОРД" не позволяет дать детального описания, а тем более детального анализа, всего его объема. Поэтому мы стараемся подчеркивать при своем анализе или самые крупные, или самые болезненные для условий ЧАЭС составляющие и элементы техники и технологии выполнения работ при снятии с эксплуатации атомной электростанции всеми энергоблоками одновременно.

1. Стратегия демонтажа/Реализация проекта:

1.1. Необходимо приступать к планированию процесса снятия с эксплуатации еще в фазе эксплуатации.

1.2. Разработать методологию построения и выполнить оптимизацию общепроектного дерева решений.

1.3. Временной график реализации логики обращения с отходами и отработавшим топливом.

1.4. Создание временного хранилища радиоактивных отходов и ядерного топлива с технологическими участками по переработке отходов.

1.5. Проведение разборки крупногабаритного оборудования и его переработка на внешних производственных участках (теплые мастерские/временное хранилище):

- обеспечение непрерывного и быстрого демонтажа оборудования снимаемых с эксплуатации энергоблоков;

- минимизация доз облучения персонала;

- минимизация стоимости контейнерного хранения отработавшего топлива и радиоактивных отходов.

1.6. Системно-обоснованный останов энергоблоков/связка демонтажных работ к условиям конкретных помещений.

1.7. Создание системы и обеспечение выполнения деактивации перед производством демонтажных работ.

1.8. Определить объемы работ по демонтажу оборудования, которые можно выполнить еще в период нахождения ядерного топлива на реакторной установке.

Перейдем к короткому анализу каждой составляющей компоненты "стратегия демонтажа/реализация проекта".

Требование "необходимости приступать к планированию процесса снятия с эксплуатации еще в фазе эксплуатации" (1.1) обусловлено не только формально-логическим стремлением обеспечения временной культуры организации работы, чтобы избежать простоя или неполной занятости персонала, который будет в конце концов задействован в данной работе. Здесь более важно другое. А именно следующее. Перерыв в производственном процессе снятия

станции с эксплуатации утяжеляет чувства обиды и безысходности у персонала станции, объективно имеющих место, когда АЭС снимается с эксплуатации всеми энергоблоками одновременно. Что, практически, означает ее закрытие, то есть начало ее ликвидации как предприятия. Это, мягко скажем, мало приятная процедура для каждого работника станции. Но особенно для ее старожилков и профессионалов высшего уровня. В таких условиях у одних из них развивается синдром отчаяния, у других — ненависти ко вся и всем. И то и другое толкает их на отъезд со станции и из города, а это означает обеднение профессионального уровня и патриотического настроения в коллективе предприятия, без чего нельзя обеспечить успешного выполнения работ по снятию АЭС с эксплуатации. Последнее, в свою очередь, ведет к снижению как объемов, так и качества производства работ, а значит, к затруднениям с их финансированием.

Возникает, не-зависимо от нашего желания, положительная обратная связь, ведущая к ухудшению результатов деятельности предприятия и снижению уровня жизни персонала.

При современных требованиях к качеству организации любого производственного процесса, а значит, и определения объемов его финансирования, особенно в случае использования средств государственного бюджета (впрочем, как и грантов международной помощи), обойтись исключительно оценками приемлемости предложенных способов и средств достижения поставленных целей — невозможно. Требуется не только его профессионально-логическое обоснование, но и демонстрация отвергнутых вариантов с указанием логического обоснования такого решения для каждого отвергнутого варианта. Общее и краткое обозначение данного процесса и означает построение дерева решений (1.2).

Для пояснения сути "временного графика реализации логики обращения с отходами и отработавшим топливом" (1.3), по-видимому, лучше всего провести сравнение данной деятельности с сетевым графиком проведения капитального ремонта энергоблоков ЧАЭС. Это тем более целесообразно, поскольку на существующем этапе жизнедеятельности коллектива нашей станции (и наверняка еще длительный период) эксплуатационное мышление будет в нашем сознании преобладать над логикой процесса снятия АЭС с эксплуатации.

Критическим путем при капитальном ремонте является оптимальная последовательность ремонта основного оборудования. Или в самом общем виде в начале ремонта мы имеем перечень дефектов оборудования и обязательных работ на оборудовании, и в конце — приведенное к вводу в эксплуатацию все оборудование энергоблока АЭС, и в первую очередь — основное оборудование, стоящее на критическом пути графика ремонта.

Владимир ШЕРБИНА

(Продолжение следует)

МАССА ПРИЗОВ

НОВАЯ ГАЗЕТА
ПЕРИОДИЧЕСКОЕ ИЗДАНИЕ

СОВЕТЫ РЕЦЕПТЫ САЛ-ОГОРОД НОВОСТИ ЗНАКОМСТВА

СЕМЕЙКА

ДЛЯ ВСЕЙ СЕМЬИ!

КОНЦЕПЦІЯ

ВИХОВАННЯ І НАВЧАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я В ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ М.СЛАВУТИЧА

У нашому місті майже в кожному кварталі є дошкільні заклади освіти (ДЗО). Їх вісім. Кожному садочку притаманний свій стиль, своя архітектура. ДЗО відвідують 1546 малюків. П'ять ДЗО — загальнорозвиваючого типу з пріоритетним здійсненням певного напрямку розвитку дітей.

Один ДЗО — компенсуючого типу для дітей з недорозвитком мовлення.

Один ДЗО — санаторний, для дітей з захворюваннями дихальних шляхів та тубіфікованих.

Один ДЗО — комбінованого типу, де в 3-х групах з 9-ти виховуються діти з вадами зору.

У рамках Програми розвитку м. Славутича за проєктом ВООЗ "Міста здоров'я" в дитячих закладах проводяться різноманітні форми роботи щодо оздоровчого виховання на основі сучасних розробок.

У кожному ДЗО створені оптимальна матеріально-технічна база, інші необхідні умови для здійснення фізкультурної та оздоровчо-профілактичної роботи. Зокрема, це наявність:

- спортзалів;
- басейнів, фітотабарів (ДЗО №1, 3, 4);
- залів кімнат ЛФК (ДЗО №2, 3, 4, 6, 8);
- спортивних майданчиків.

Повсякденний руховий режим розпочинається з ранкової гімнастики, яка проводиться вихователями дитячого закладу. У теплу пору року гімнастика проводиться по всіх вікових групах на свіжому повітрі під музичний супровід. У холодний період ранкова гімнастика може відбуватися одночасно у 2—3 групах заздалегідь наявності спортивного та музичного залів, залів ЛФК. Обов'язково — музичний супровід (піаніно або ТЗН), спортивна форма, виконання вправ босоніж.

Заняття з фізичної культури проводяться за методикою Е. С. Вільчовського, використовуються елементи російської програми "Старт", елементи авторської програми М. Єфименка "Театр фізичного виховання дошкільників". Обов'язково під час занять з фізкультури та плавання виконуються вправи на фізіологічне дихання, пальчикова гімнастика, елементи пси-

хологістики, дотиковий (точковий) масаж. Заняття з плавання проводяться за методичними рекомендаціями Міністерства освіти України "Особливості проведення занять з плавання з дітьми дошкільного віку" (Київ, 1994) та методикою Т. І. Осокіної. Можна констатувати великий інтерес дітей до занять у басейні, високу відвідуваність.

Система роботи з дошкільниками базується на наступних принципах:

- фізичне навантаження повинно відповідати віку, рівню фізичного розвитку і здоров'я дитини, а також приносити їй радість;
- рухова активність повинна нести в собі загартовувальні моменти;
- у комплекс фізичного виховання включаються елементи гідроеробіки, рефлексотерапії, методи фітотерапії.

Наприклад, у ДЗО №1 "Калинка" перед заняттям у розминзалі (хол басейну) діти займаються "сухим плаванням". Тут на кожному дитині є масажні килимки, які складаються із сплетених між собою дерев'яних роликів. Ці килимки використовуються для самомасажу при виконанні дитини вправ стоячи, лежачи або сидячи. Також використовуються міні-тренажери (еспандери) для дітей старшого дошкільного віку. Діти виконують на них імітаційні гребок рухи з опором та силові вправи (для розвитку сили рук). Використовуються і тренажери для роботи ніг, які мають змінну вагу (для поступового збільшення навантаження). Діти виконують імітаційні рухи ногами, але з додатковим навантаженням. Робота з тренажерами сприяє підготовці м'язів дитини для занять у воді. Взагалі займаються "сухим плаванням" можна круглий рік, навіть коли басейн не працює.

Такі заняття у ДЗО №1 проводяться вже 12-й рік. Кожен 5-те заняття за розкладом включає гідроеробіку (вправи у воді під музичний супровід). Розроблені комплекси вправ з предметами (м'ячами, гімнастичними паличками, обручами або іграшками) та без них. Протягом навчального року діти старшого дошкільного віку знайомляться з елементами синхронного плавання. Це дозволяє надалі складати хореографічні композиції

для розваг і свят. Під час занять значна увага приділяється руховим іграм з різними посібниками та нестандартним обладнанням.

У структуру занять у басейні внесені деякі специфічні оздоровчі елементи. По-перше, це використання рефлексорної доріжки. Діти, йдучи із душею, до занять і після, проходять по доріжці "Здоров'я", масажуючи стопи ніг.

Рефлексотерапія завжди займала особливе місце у профілактиці різних захворювань. Застосування рефлексорної доріжки в басейні дає змогу збільшити арсенал його функціональних можливостей.

Після занять в басейні діти відпочивають та п'ють відвар лікарських трав у фітотабарі. Лікар-педіатр ретельно підбирає збір трав, який міняється в залежності від пори року, інших чинників.

У цьому навчальному році у ДЗО №1 був встановлений циркулярний душ. Профілактичні процедури проводяться окремо від занять плаванням по всіх вікових групах. Кожна група дітей проходить курс протягом 10-ти днів 3 рази на рік. Завдяки циркулярному душу відбувається не лише загартовування організму дитини, але й благотворний вплив на нервову систему дошкільника: сильно збуджені діти заспокоюються (вода знімає нервову напругу), а для в'ялих, малорухливих дітей водні процедури являються хорошим збуджуючим засобом.

Діти мають змогу брати участь у роботі гуртка:

- 1) "Пластичний балет" (ДЗО №8, за авторською програмою М. Єфименка);
- 2) хореографічний, гідроеробіка, аеробіка, легкоатлетичні;
- 3) "Шахова школа" (ДЗО №8, починаючи з середньої групи);
- 4) творчі гуртки тощо.

У ДЗО №2 "Янтарик" ведуться "Щоденники зміцнення здоров'я" за професором О. Д. Дубогай. Ця робота спрямована на фізичний розвиток, який є базовим для самоорганізації життя дитини.

Наші ДЗО тісно співпрацюють з міським спорткомітетом, ЛДТ, іншими організаціями міста. Наприклад, діти з дитячих садків (підготовчі групи) 2 рази на тиждень під керівництвом майстра спорту Г. С. Безрук займаються

великим тенісом в СЦ "Олімпіець". Батьки ж відводять дітей в ФОКи, до спортивних секцій (сучасні бальні танці, спортивна гімнастика, футбол тощо). Щомісяця в кожному ДЗО проводиться день або тижень здоров'я. Складові таких днів: спортивні розваги з фізкультури та плавання, дні безпеки на воді, музичні розваги, дискотеки, рухливі ігри з казковими героями, конкурси, дні іменинника і т. д. Традиційними стали фізкультурні свята, які носять театралізований характер.

Щороку у травні проводяться тижні безпеки дитини, під час яких діти та дорослі через заняття, бесіди, ігри ситуації, спортивні свята і т. д. вчаться і вдосконалюють знання та навички поведінки в надзвичайних ситуаціях.

З метою здійснення оздоровчо-профілактичної роботи в кожному ДЗО функціонують оздоровчі блоки, в які входять:

- фізіокабінет,
- кімната або зал ЛФК (ДЗО №2, 3, 4, 6, 8);
- масажний кабінет (ДЗО №2, 3, 4, 7);
- стоматологічний кабінет (ДЗО №2, 3, 5, 8);
- кімната або зал ЛФК (ДЗО №2, 3, 4, 6, 8);
- кімната спелеотерапії (ДЗО №2);
- встановлені апарати "Фітон" (ДЗО №2, 3, 4).

Щорічно в кожному ДЗО проводяться медичні огляди дітей "взятими" спеціалістами ЦМСЧ-5. На основі виявлених та встановлених діагнозів з дітьми, які часто і доводять хворіти, які мають плоскостопість, порушення постави,

неврози та ін., проводиться відповідна оздоровчо-профілактична робота вже спеціалістами дитячого закладу (медсестрою фізіокабінету, медсестрою-масажисткою, інструктором ЛФК тощо).

Постійно з повним навантаженням працюють кабінети масажу. Кожна дитина, яка відвідує дитсадочок, одержує курс профілактичного масажу (7—10 процедур). Крім цього, індивідуально призначається масаж шиї, голови, рук, ніг, ступнів. Діти під керівництвом медсестри виконують також вправи на дихання, пальчикову гімнастику, самомасаж.

У систему комплексного лікування дітей при багатьох захворюваннях, їх профілактиці входить і ЛФК. Заняття лікувальною фізкультурою проводяться з дітьми, які потребують корекції постави, плоскостопості, в яких порушена акомодация, які часто та довго хворіють. Крім цього, з усіма дітьми ДЗО 2 рази на рік по 2 тижні проводиться певна профілактична робота.

На початку цього навчального року в 3-х ДЗО в оздоровчих блоках встановлені апарати "Фітон". "Фітон" призначений для насичення повітря парами біологічно активних речовин, одержаних на основі переробки натуральних лікарських рослин чи трав.

У ДЗО №2 "Янтарик" функціонує кімната спелеотерапії (встановлена камера штучного мікроклімату — "соліна шахта"). Мета її — профілактика захворювань органів дихання, алергічних захворювань, імуномодуляція (підвищення імунної системи організму).

Відвідування спелеокімнати здійснюється за планом проф-

Вчимося бути здоровими

лікування. У першу чергу курс проводиться для частохворюючих дітей.

У кожному ДЗО працює психологічна служба, яка у структурі освіти є складовою частиною державної системи охорони фізичного та психічного здоров'я.

Важливий фактор впливу на здоров'я дитини — повноцінне харчування. Харчування в дитячих садках — 5-разове. Норми наближені до норм харчування в санаторних ДЗО.

Щомісяця підводяться результати захворюваності дітей по кожній віковій групі в усіх дошкільних закладах освіти.

Результатом комплексного освітньо-виховного, фізкультурної, оздоровчо-профілактичної та психологічної роботи є проведення щорічних міських дитячих спартакіад з плавання та легкої атлетики. Вони проводяться в міському дитячому басейні, ФОКах або в СЦ "Олімпіець". Спартакіади проводимо у формі спортивних свят або змагань з командною та особистою першістю. Діти, які не ввійшли в команду від садочка, — не лише болілишки. А вже ввійшли в команду від садочка, — не лише болілишки.

Адже у програмі спартакіад включаються привітання, позазовні виступи, ігри — цікавих занять вистачає на всі!

Т. П. А. К. Р. Ш., провідний інспектор з дошкільного виховання УДЗО м. Славутича

До друку підготувала Майя РУДЕНКО

ПОХВАЛЬНОЕ СЛОВО ОБ АМАРАНТЕ

Пришла весна, а с ней и хлопоты на садовых участках. Многие из вас, наверное, имеют таковые, а, стало быть, и маленькую грядку для лекарственных растений. Если это так, то советуем отвести на ней место и для амаранта.

Лично я боготворю его. Почему? Древние врачеватели и современные фитотерапевты утверждают, что с помощью амаранта излечиваются многие болезни, такие как истощение, ожирение, анемия, атеросклероз, аденома предстательной железы, геморрой, различные сердечно-сосудистые заболевания, нарушения функции печени, почек и т. д. Наконец, амарант омолаживает, тонизирует, оздоравливает весь организм, замедляет, а порой и прекращает рост опухолей, повышает иммунитет.

Инки и ацтеки считали амарант одним из ценнейших пищевых и лекарственных растений. Изучение амаранта в наши дни подтверждает уникальные свойства этого растения.

Во-первых, красноокрашенный амарант содержит амарантин — вещество, нейтрализующее действие канцерогенов и радионуклидов в организмах людей и животных. Более того, он не накапливает в себе радионуклиды и потому может выращиваться в зонах с повышенным содержанием их в почве.

Во-вторых, амарант — богатейший источник легкоусвояемого белка. По его количеству и качеству он значительно превосходит сою, а среди животных жиров — коровье молоко.

Помимо белков в нем содержится много глутамина, аскорбиновой кислоты, гистидина, метионина, лизина, витаминов В1, В6, В12, К, РР, С, макро- и микроэлементов. Так, глутаминовая кислота используется при лечении болезней центральной нервной системы, метионин предупреждает токсические поражения печени, гистидин используется при лечении язвенной болезни желудка и т. д.

Амарант — неприхотливое, высокоурожайное растение. Он

растет на всех видах почвы и возделывается чуть ли не до Полярного круга. Противопоказаний к применению не имеет, но в пищу лучше употреблять молодые листья до появления соцветий. Амарант не имеет запаха, "нейтрален" на вкус. Поэтому его можно добавлять во все блюда и напитки, использовать как в свежем, так и в сухом виде. Кроме листьев, в пищу можно употреблять и семена. Масло из семян эффективнее облепихового.

Высаживать амарант можно и весной, и осенью. Те, кто не имеет огорода, могут выращивать его на балконе или на подоконнике.

Несколько блюд из амаранта Бульон с амарантом В 1 литр овощного или мясного бульона, добавить 0,25 литра молока, 1 мелко нарезанную большую луковицу, обжаренную на растительном масле с добавлением 2 столовых ложек кукурузной муки и 100 граммов хорошо измельченных сухих листьев амаранта. Довести до кипения. По вкусу добавить соль, перец, мускатный орех и другие приправы.

Котлеты из листьев амаранта Смешать 200 граммов отваренных и измельченных листьев амаранта, 2 яйца, 1 измельченную луковицу среднего размера, 2 столовые ложки протертого сыра, 2 столовые ложки измельченного хлеба, 2 столовые ложки просеянной пшеничной крупы. В массу по вкусу добавляйте соль и черный перец. Все перемешать. Если масса густая, можно добавить немного молока. Сформовать котлеты, обвалять в хлебной крошке или отрубях, жарить на растительном масле. Подать с лимонным соком.

Пирог из зелени амаранта Для теста: 2 стакана муки, 0,5 стакана молока, 0,5 стакана воды, 0,5 стакана растительного масла, 25 граммов маргарина, соль.

Для начинки: 75 граммов высушенного амаранта или 300 граммов свежих листьев, 1 большая луковица, соль, перец по вкусу. Приготовить начинку. Для

этого смешать предварительно тушеный на медленном огне лук и амарант (сухой амарант замачивают в воде на 45 минут или кипятят в течение 20 минут).

Смешать все ингредиенты для теста, сформовать пирог, оставить его на 15 минут. Выпекать в течение 20 минут при средней температуре.

Маргарита ЛУЧИЦКИХ, врач-санолог

Губна читателю

Хочу выразить искреннюю благодарность и пожелать здоровья, долгих лет жизни, плодотворной работы участковому врачу Елене Александровне Дубовой.

Приехала в ваш город посмотреть за внуком в отсутствие родителей и заболела сама. "Скорая" за "скорой" сняла гипертонические кризы, а вызов участкового врача оказался как бальзам на душу. Доктор — спокойная, внимательная, доброжелательная — оказала мне квалифицированную помощь. Я была просто потрясена, когда на следующий день после ее прихода раздался телефонный звонок и Елена Александровна заинтересовалась моим самочувствием.

Как приятная встреча с человеком, не потерявшим чувства доброты, сострадания, заботы о больных в наше нелегкое время!

Дорогая Елена Александровна! Спасибо Вам за внимание и отзывчивость. Всех Вам благ!

ПЕЛЕХОВА Алла Федоровна, учительница-пенсионерка, участница ВОВ

МАИ ПРАЗДНИЧНЫЙ

Предполагают, что месяц май назван по имени древнеиталийской богини Майи. Наши предки его называли "травень". Для крестьянина этот месяц был самым тяжелым. Говорили, что "май не холоден, так голоден". Но май подавал надежды и на доброе будущее. "Май холодный — год хлебобродный". В мае впервые выгоняли лошадей в ноче, утверждая, что "майская роса — лучше овса". Май хорош в любом случае — природа полна весеннего цвета!

6 мая — день святого Георгия Победоносца. Отмечается он дважды в году — 6 мая и 9 декабря (именины Георгия Юрия). Величали Георгия и Юрием, и Егором, и Юрием, и Георгием, и Гургием. Крепостным крестьянам он был известен как Юрьев день, когда можно было уйти от ненавистного помещика.

Георгий Победоносец — собо почитаемый святой во всем христианском мире, и у каждого народа о нем своя легенда. Это был реальный человек, погибший в 303 году. Вот одна из легенд. Кроважидный дракон опустошал землю языческого царя. Спасая страну от разорения, жители были вынуждены согласиться поочередно отдавать дракону своих детей. Пришел день, когда в жертву вывели царскую дочь. В это время в столице несчастной страны находился молодой воин-христианин Георгий. Он на белом коне отважно вступил в поединок с драконом, и словом и крестом, победил поганого змия. По просьбе освобожденной им дочери христианки, которую звали Елизавета (7 мая — день памяти о Елизавете Чудотворице), Георгий обязал угод покорного змия своим поясом и, как овцу на веревочке, привел в ликующий город. Убедившись в праведной силе креста и христианства, царь и его подданные охотно приняли крещение. Изображение Георгия Победоносца было вырезано на первой русской государственной печати царя Ивана III, а вскоре стало гербом Москвы.

15 мая — день перенесения мощей благовестных древнерусских князей Бориса и Глеба, первых святых на Руси. На Руси этот день также называли "соловьиным", так как с этого дня в рощах начинают петь соловьи.

В этот день в 1072 году при большом стечении народа и священников, среди которых был и первый Черниговский митрополит Неофит, мощи святых князей были перенесены в новый собор Вышгорода.

Великий князь киевский Владимир Креститель своей крепкой рукой и крутым нравом держал в единстве все русские земли, и не было тогда междоусобиц или других воплений вплоть до самой его смерти, которая наступила 15 июля 1015 года в Берестове, рядом с Киево-Печерской лаврой. Окружающие скрыли смерть Владимира, но князь-пасынок Святополк первым узнал о смерти отца. Он прекрасно понимал всю опасность со стороны Бориса, по-

бибца Владимира и киевлян, и поначалу хотел полюбовно договориться с ним, предоставив ему свою землю, а самому сесть в Киеве. В это время Борис с дружиной был на реке Альте (приток Трубежа), искал боевой встречи с печенегими. Узнав о смерти Владимира, дружина потребовала от Бориса немедленного возращения в Киев. Но князь отказался, говоря, что Киевский престол должен быть передан старшему брату Святополку. Разгневанная дружина покинула Бориса. Святополк решает на убийство брата. Ночью из Вышгорода (под Киевом) князь тайно призвал бывших своих слуг и бояр — Пушту, Талца, Еловита и Лешька, готовых за своего патрона загубить любого. Для заговорщиков дорога на Альту была короткой. Ночью они подкрались к шатру Бориса, но, услышав, что перед сном он молится, подождали, а затем напали на князя, проколов шатер копьями в нескольких местах, пронзив Бориса и его слугу, который успел накрыть любимого князя своим телом. Произошло это ночью 6 августа 1015 года. Место, где был убит Борис на Альте реке, назвали Борисополем (город Бориса), где ныне и город и аэропорт. Тело убитого князя было выставлено в Вышгородской церкви святого Василия. Церковь была деревянной и очень похожей на черниговскую церковь Параскевы Пятницы. Вслед за этим убийством следует еще одно — 18 сентября 1015 года вероломно был убит князь Глеб Муромский. Трудно поверить в рассказ Нестора в "Повести временных лет" о бестолковой смерти боевых князей Бориса и Глеба, но других прямых русских сообщений у нас нет, чтобы добиться истины. К сожалению, вся наша древняя история основывается на одном-единственном источнике — "Повести временных лет", которому верят беспрекословно и который неоднократно редактировался всеми кому это надо было. После смерти обоих князей были причислены православной церковью к лику святых великомучеников. Позже в Чернигове, на Валу, был построен Борисоглебский собор.

24 мая — день Вознесения. Это один из двенадцати главных праздников православия. Отмечают его на 40-й день после Пасхи, поэтому он никогда не совпадает с воскресеньем. В Евангелиях рассказывается, что после своего воскресения из мертвых Христос пробыл на земле еще 40 дней. На 40-й день он повел своих учеников на гору Елеонскую. Здесь он преподавал им последнее благословение. И когда удалялся от них, вознесся на небо, пока совсем не исчез, закрывшись облаком. И апостолы услышали голос с небес, возвестивший, что "сей Иисус, возшедший на небо, придет таким же образом, как вы видели Его, восходящим на небо". Праздник Вознесения начали отмечать в церквях уже с IV века, но канон его был установлен лишь четыре столетия спустя. В семьях в этот день выпекают "песенку" как знак восхождения Спасителя на небеса. Праздник проходил радостно и весело.

24 мая — день памяти равноапостольных Кирилла и Мефодия, учителей славянских. День славянской письменности и культуры.

Константин Философ, монашеское имя Кирилл (826 — 869), и его старший брат Мефодий (820 — 885) родились и провели детство в шумном македонском портовом городе Солуни (ныне греческий город Салоники) в семье византийского офицера, болгарина по национальности. Мать была гречанкой. Уже с детства Константин постигал науку. Он отрекся от мир-

ской жизни, у него не было ни жены, ни детей, любовь к наукам затмила все. После смерти отца 14-летнего юношу императорский зодчий Логофет пригласил для учебы в столицу, во дворец к малолетнему императору Михаилу III. Там одним из учителей Константина, обучавшим его философию, стал знаменитый Фотий, дважды занимавший престол византийского патриарха. Константин отказался от высоких придворных постов и занимал должности патриаршего библиотекаря, учителя философии. Получив сан священника, в начале 50-х годов направляется императором и патриархом в Болгарию, родину отца, где обращает в христианство местное население. Он как посланник Византии начинает проповеди о превосходстве греко-византийского христианства над всеми иными религиями. Где бы он ни был с братом, всюду он видел ожесточенную борьбу между немецко-католическими прелатами и византийскими православными христианами. Рим требовал, чтобы богослужение во всех славянских землях велось только на латинском языке. Немецкое духовенство всячески старалось задавить славянское свободомыслие, силой насаждая чуждые славянам язык и обычаи.

Византийские же священники старались мягко и дипломатично внедрять среди славян свою православную религию, тем самым не создавая около себя дополнительных проблем с воинственными славянами. Чтобы служба в храмах велась на местных языках, необходимо было перевести с греческого языка священные книги на славянские языки. И столь деликатное и тяжелое дело византийский патриарх Фотий поручает Константину и Мефодию. Братья направляются в Моравию, затем в Паннонию, в Болгарию, в Хазарию — везде они сеяли зерна православного христианства, обучали местных священников вести службу на родном языке, передавали переведенные ими на славянские языки церковные книги. Посетили Херсонес в Крыму, где обнаружили останки сядром на шее римского епископа Климента, утопленного язычниками еще в конце I века. Эти древние святыни, переданные Папе Римскому, станут главным аргументом в пользу того, чтобы Рим разрешил в славянских землях вести службу на родном языке. Общепринято, что Кирилл (Константин) в 863 году создал славянскую азбуку — кириллицу — из 43 букв, на основе византийского устава (греческие буквы). Вторая славянская азбука — глаголица — была создана позже или самим Кириллом, или его учениками-последователями. К сожалению, мы не знаем ее назначения. Константин был болен и, приняв схиму и новое монашеское имя Кирилл, 14 февраля 869 года умирает. Похоронен в Риме, в церкви святого Климента. Мефодий долго сопротивлялся католическим священникам, которые продолжали насаждать у западных славян веру римско-католическую веру. Они сумели даже ввести у них славянскую азбуку с написанием букв "латиницей". В настоящее время западнославянские страны — Польша, Чехия, Словакия пишут славянские слова латинскими буквами, а южные и восточные славяне — болгары, югославы, словены, македонцы, сербы, хорваты, черногорцы, украинцы, белорусы и русские пишут кириллицей.

Вячеслав ГРУЗДЕВ

ДОРОГА В НИКУДА

С проблемой суицида впервые вплотную мне пришлось столкнуться в 1994 году, в период работы консультантом "телефона доверия" одного из южных городов. Глубокой ночью позвонивший сказал очень спокойным голосом, как о чем-то давно решенном: "Я совершенно устал. Я никому не нужен. Жить больше не станю". Его история была трагичной. После аварии, в которой погиб лучший друг, сам он выжил, но остался с обезображенным лицом. Когда хирург, спасая его жизнь, зашивали то, что от лица оставалось, они не думали о красоте. Любимая девушка помнила его другим — и ушла. Друзья и знакомые при встрече отводили глаза, боясь, что в них он прочтает испуг или жалость, и от них он отказался сам. Его преследовал один и тот же навязчивый сон: зеркало, в котором он не может увидеть своего лица.

Его история имела счастливый конец. Удалось связаться с отделением челюстно-лицевой хирургии республиканской больницы, где был проведен первый этап операции. Затем были Одесса, Киев, Москва. Все эти полтора года мы вели его, поддерживая и обнадеживая. И когда раздался звонок: "Я вернулся! Я опять прежний!" — мы были счастливы вместе с ним.

К сожалению, не все подобные истории имеют счастливый конец. Родители, чьи дети однажды признались в желании жить, испытывают непреходящее чувство тревоги, живут в постоянном страхе. Они задаются вопросом: как изменить ситуацию, что нужно делать?

Цифры и факты свидетельствуют:

- 5% подростков думали о самоубийстве или смерти.
- 70% самоубийств случается между 15 и 24 часами.
- 70% попыток суицида — это просто игра на публику.
- 92% подростков суицидов спровоцировали семья и школа.

Экономические ситуации на детские суициды практически не влияют. На первом месте — несчастная любовь, потом непонимание и пьянство родителей, отторжение коллектива, конфликты в школе и неудачи в учебе.

Подвляющая часть детских суицидов приходится на долю подростков в переходном возрасте. У специалистов даже есть термин — "пубертатный суицид".

Если подросток решает на страшный шаг, он перестает нас слышать. Но шанс все-таки есть, и нужно суметь им воспользоваться.

Важно, чтобы человек, для которого вечный сон является единственным утешением, понял: нет неразрешимых трудностей. Над ними можно подняться и научиться с ними жить. Существует альтернатива самоубийству. Ди Снайдер, популярный американский рок-музыкант, назвал это "символическим самоубийством". Если человек считает, что его существование ужасно, он должен изменить его. Изменить прежде всего себя. К сожалению, большинство склонных к самоубийству людей испытывают сильнейшую нелюбовь к себе самим. Они чувствуют себя очень незначительными, беспомощными, они неспособны набраться смелости, чтобы решительным образом изменить свою жизнь. Подобное может испытывать любой человек, но каждый должен помнить: в жизни можно изменить многое. Можно полюбить себя.

Одна из причин, которые сегодня вызывают тяжелые депрессивные состояния, независимо от возраста, — это негативный социально-психологический фон. Сегодня появились его новые аспекты, в частности кризис молодежной культуры. В последнее время в обществе возникли ощущение себя таковыми уже со школьной скамьи, уже с 13 — 15 лет отчетливо проявляется их тяготение к определенным жизненным ценностям, к будущей respectability, солидности, прочности. Это подчеркнуло устойчивость альтернативной молодежной культуры — "подвального романтизма", который на сегодня вышел из подвалов и провозгласил свое видение разрешения любой ситуации: смерть. Представители неодадаизма — от анархистов до сектантов-сатанистов — в полный голос стали провозглашать, как сладко умирать молодым.

Но если взрослые люди отдают себе отчет в том, что это эпатиж, рисовка, то подростки принимают это за чистую монету. И совершенно безразлично, когда подобные спектакли разыгрываются на глазах миллионов телезрителей прямо в здании Верховной Рады перед парламентской трибуной, независимо от того, против чего или за что ратуют народные депутаты. Может сработать так называемое "зеркальное поведение", включающее подражательные рефлексии, возникшие на фоне почти религиозного благоговения перед кумиром или лидером.

Родителям следует обратить внимание на следующее:

1. Если вашему ребенку близка субкультура, в которой настойчиво звучат мотивы смерти, если он ведет разговоры типа "Я лучше себя убью", если проявляет желание пофантазировать на эту тему, если скалит: "Я никому не нужен", "Никто все равно не будет по мне тосковать", если он вдруг раздаст наиболее ценные

...Сотри случайные черты, и ты увидишь — жизнь прекрасна...

для себя вещи, если он запирается в комнате и если у него есть компания, которая разделяет его взгляды и настроения, — это должно насторожить.

Подросток, как правило, начинает говорить многозначительными фразами: многоточия вместо точек, внезапно оборванная фраза, выразительные паузы. Это своего рода подсознательное предупреждение: услышьте больше, чем я могу сказать...

2. Если вы услышали этот сигнал о помощи — уговоривайте, идите на различные хитрости, умоляйте, но ведите его к психотерапевту, к психологу. Вся время говорите с ним, выслушивайте его. Дайте ему ощутить, что он желанен, постарайтесь уверить, что его душевные раны со временем зарастут. Оставляйте с ним рядом до тех пор, пока это настроение не пройдет.

3. Многие из тех, кто совершил неудачную попытку, пробуют повторить ее вновь. Говорят, что первая попытка пересечь линию между жизнью и смертью наиболее трудна. 75% тех, кто совершил самоубийство, за месяц или даже менее до этого как-либо предупреждали об этом, но сигналы опасности не были замечены окружающими или на них не обратили должного внимания.

4. Задумайтесь о причинах "суицидальности" семьи: в "суицидальных" семьях наряду с хорошими материальными условиями и достаточно высоким образовательным уровнем родителей имеются причины, объясняющие дисгармонию воспитания: отмечается отсутствие единой линии воспитания с чередованием морально унижающих наказаний и материальных форм поощрения.

Родители в таких семьях не осведомлены об особенностях течения переходного периода, не говорили своих детей к этому, никогда не обсуждали с ними проблем, касающихся интимной жизни человека, формально интроспективали внутреннюю жизнь детей, главную ставку делали на социальную престижность.

Что делать, если ребенок пытался покончить с собой?

1. Не относиться к угрозам покончить с собой легко, сколько бы раз они ни звучали. Если ваш ребенок бросает такие намеки, спорьте с ним, выслушивайте его, говорите с ним. Ведите его к мысли, что смысл жизни — в самой жизни. Показывайте, что подростку есть что терять в реальном мире.

2. Будьте к нему внимательны и терпеливы, но ненавязчивы. Не приставайте бесконечно с вопросами, не обижайтесь и не упрекайте, если он не хочет с вами разговаривать. Дайте понять, что от вас не исходят угрозы или осуждения.

3. Не прекращайте с ним общения, даже если он раздражается или грубит, сидит взаперти и плачет. Убедите его обратиться за помощью к специалисту, обратитесь к кому-то, кто значим для вашего ребенка, с просьбой поговорить о том, что его тревожит.

Важно, чтобы он понял, что в период депрессии, когда ему очень одиноко и он чувствует свою ненужность, теряет надежду, — помощь всегда доступна.

Куда обратиться за помощью: Социально-психологический центр тел.: 2-14-94; 2-13-89; 2-15-80.

Пусть ваш крик о помощи будет услышан вовремя, а ваши истории будут со счастливым концом.

Ирина ФАДЕЕВА, психолог Социально-психологического центра

219", новая, фотоувеличитель портативный, новый, автоматической фокусировки, рамка для печати фотографий. Тел. (0462) 94-00-19.

● Для любителей Формулы-1 журнал "Pro Формулу" при заказе дешевле. Масштабные модели Ф-1, радиоуправляемая модель Ф-1 (длина 31 см). Куплю модели автомобилей КАМАЗ 4310 Rally, 5410 ЗИЛ 4331, ВАЗы, МОСКВИЧ, ГАЗы. Тел. (04622) 2-53-20, после 20.00.

● Продам детский манеж, бу, в хорошем состоянии, недорого. Тел. 2-83-08.

● Продам наполнитель для кошачьего туалета "Барс" 5 кг (комкующийся, без ароматизатора), недорого. Тел. 2-06-87.

● Клуб любителей кошек "Боярс" предлагает для племенной работы котят серебристой шиншиллы (родились 9.04.01, есть родословная). Тел. 2-06-87.

● Продам пластмассовую ванночку, детскую, бу, в хорошем состоянии. Тел. 2-82-32.

● Продам рюкзак для ношения ребенка до года. Тел. 2-65-55.

● Продам торшер и журнальный столик в отличном состоянии, недорого. Тел. 2-04-19, после 18.00.

● Продам спортивный утюжок (8 секций, штанга, перчатки боксерские кожаные, новые). Тел. 2-01-63.

● Куплю карназы, размеры 3.60, 3.15, 3 м. Тел. 2-71-12.

● Куплю рюкзак для ребенка (2-сторонний). Тел. 2-71-12.

● Продам скейт-борд, бу, в исправном состоянии, цена 20 грн. Тел. 2-09-71.

● Продам роликовые коньки, р.39, новые, в комплекте с каской и т.д., цена 100 грн. Тел. 2-91-11.

● Продам дешево рассаду клубники, хороших сортов. Тел. 2-64-53, 7.00-10.00, 20.00-22.00.

● Продам алюминиевый карниз 2.85, 3-рубки. Тел. 2-39-04.

● Продам колючую зимне-летнюю, бу, в хорошем состоянии, яхто-розовые, царапан. Тел. 2-77-52.

● Срочно недорого художественную подлинную классическую литературу, детскую, историческую, поэзию, детективы, приключения, эзальную. Тел. 2-25-67.

● Продам срочно и недорого литературу для игры на фортепиано Дюплен, Шопен, Рахманинов, Бетховен, Чайковский, альбом классического вальса, популярные. Тел. 225-67.

● Вышло 20 адресов зарубежных миссий, высылающих гуманитарную помощь (одежду, обувь и др.) От вас 2 конверта (1 с о/а) + купон б/о, 16604. Нежин-4, а/я 365.

● Бесплатно Библия на 12 кассетах и плеер от христианской миссии (США). От вас 2 конверта (1 с о/а) + купон б/о, 16604. Нежин-4, а/я 365.

● Продам гладильную доску, бу, ходунки детские, бу, новые бельевые атласные туфли на каблуке, кожаная подошва, производство США, р.39-40. Тел. 2-06-93.

ное счастье в любви. Так что люби, Дюймовочка. Ириска

● Привет, Икс, если ты действительно класный парень, то давай переписываться. Игрик.

● Кейт, если любовь — это мука человека, то зачем она? Зачем делать так, чтобы он любил тебя? Вечно любящий.

● К Вирус, я рад, что познакомился с тобой. Будем продолжать общаться, французский.

● Привет, Шамора, ты почему не звонишь и не пишешь? Я уже соскучился. Энджел.

● Эн-Си, я очень рада, что у нас такая долгая и верная дружба. Надеюсь, что мы с тобой вместе еще не раз посидим в Чеплине, да и вообще классно проведем время. Со всеми праздниками тебя! Гаика.

● Большой привет школе № 3, а особенно моему любимому 11-Д классу. Давайте этот месяц проведем так, чтобы учителя нас долгое время не могли забыть. Удачи вам на экзаменах, уже пора начинать писать шаргалки, с весенними праздниками вас! Ксюха.

● Хим, Ди-Ди, Тутанхамон, поздравляю вас с майским праздниками. Хим, я девушка - зима, кстати, как насчет верелиски? Леди-Киллер.

● Привет, Мартина. Надеюсь застать тебя тут. А где ты была вчера вечером? А позавчера днем? Джэкс.

● Большой привет 11-А классу школы № 3. Вы - самые лучшие и сданные экзамены. Удачи вам! Ангел.

● ЛМ, куда ты пропала, неужели все так плохо? Не грусти, Дымка.

● Женя Ш., ты мне очень нравишься, если прочтешь это, то пиши мне. Очень буду ждать.

● Шурик ОБС (О большой буквы), я очень рада, что ты нашел свою любовь. Желаю тебе всего самого наилучшего. Не забывай, звони, пиши, приходи в гости. Ники.

● Баф, спаси меня. Мне очень плохо без Пуфа, я его люблю. Сделай что-нибудь, ведь ты меня умница. Я верю, что ты сможешь мне помочь. Ники.

● Алкоголь — это анестезия, которая помогает перенести операцию под названием "жизнь". Бинки.

● Дима, тебе не кажется, что нам пора бы уже встретиться? И еще ты должен меня любить потому что я твоя жена Дельта.

● Дорогая Крейзи, поверь, мне очень жаль, что ты, как сказала Инесса, осталась немножко недовольна моим объявлением. Я же не виновата, что ты неправильно его понял. Дельта.

● Наташенька, давай не будем больше ссориться из-за мелочей или плохого настроения. Мы и так редко видимся. Я очень люблю тебя и Наташеньку. И хочу быть с вами почаще. Ваш "Крокдил".

● 11-В желаю успешно сдать экзамены и хорошо отдохнуть на майских выходных. Не расслабляйтесь сильно, а то потом не соберетесь. Шансон.

● Иногда я испытываю полную антипатию к жизни, ощущаю бесцельность своего существования. Тигренек.

● Любовь — это острое желание счастья близкому человеку с переменным успехом. Тигренек.

● Бардюр, люби того, кем сердце дышит, кем заняты твои мечты, кого глаза повсюду ищут, кого забыть не в силах ты. Анюта.

● Люди, бросьте мне кто-нибудь спальный круг, иначе я утону в глубоком море одиночества. Звездочка.

● Юра К., если ты читаешь эту рубрику, то откликнись, пожалуйста. Лэри, давняя подруга.

● ЛСД, в прошлой газете не напечатали подписи под моим сообщением вам. Вива.

● Дождь, человек мой родной и любимый. Эти нежные строки - тебе. Самой милой и самой красивой, самой доброй на этой земле. С любовью, Лукас.

● Дримми! Замечательные слова, я с тобой согласна. Ди-ди.

● МСИ, держись, после черной полосы безудержно наступит Белая. Ди-ди.

● МСИ, да, выводят дни. Я тебя очень хорошо понимаю. У меня самой бывали такие дни - и грустные, и печальные. Чего тебе грустно? Разве любовь твоей девчонки тебя не спасает от тоски? Я.

● Ди-ди, ты не ошиблась, я сильная личность, у меня выносливый характер и я всегда говорю то, что думаю. Жизнь сделала меня такой. Привет Тутанхамону, Леди-Киллер.

● Привет, Ракетчик, я рада, что ты заметил именно меня на своем радаре и то, что я у тебя под прицелом. Но ты у меня тоже. Танкист.

● Ники, я рада, что ты вернулся. Я надеюсь, ты больше не уедешь, тем более сейчас, когда ты мне нужна, как никогда. В будущем будет все хорошо, но я надеюсь, там будет место и для меня. Золотце, помни, я всегда рядом. Баф.

● МСИ, а я тебя знаю, зы ты меня не!!! Попробуй меня найти, ведь я почти всегда рядом с тобой. С наилучшими пожеланиями, Дримми.

● Дорогая Анечка, я знаю, что тебе надоело "болеть", но скоро "карантин" уже ведь кончится? Ира.

● Каспер, ты мне нравишься. Пепли.

● Ю Все-таки Елпратрия? Потом Германий полон в 10-й Дурджер? Кто ты? Белый Медведь.

"ЗЕЛЁНЫЙ КРЕСТ" ПРИШЕЛ И В СЛАВУТИЧ

25 — 26 апреля Славутич посетили директор международной организации Green Cross Ukraine Элизабет Цюблин-Тимошенко и президент этой организации, ректор Национальной музыкальной академии Украины. Олег Тимошенко

Элизабет Цюблин-Тимошенко и Олег Тимошенко (в центре) во время визита в Славутицкую мэрию

Что такое Красный Крест в мире знают все. А вот чем занимается "Зеленый крест"? Кто попадает в сферу его деятельности? Как и когда он, наконец, появился?

Как выяснилось во время состоявшейся 25 апреля встречи в Славутицкой мэрии с Элизабет Цюблин-Тимошенко и Олегом Тимошенко, Green Cross International имеет уже 10-летнюю историю. Занимаясь вопросами благотворительности, экологии и защиты населения от последствий техногенных катастроф, в прошлом году Green Cross International получил статус советника в Совете Европы. Отныне официальные представители организации смогут принимать участие в заседаниях СЕ, получать все базовые и нормативные документы. Кроме того, представители Green Cross допущены к участию в совещаниях штаб-квартиры ООН в Нью-Йорке, а также ее представительств в Вене и Женеве.

Green Cross Ukraine — организация молодая: она зарегистрирована в октябре минувшего года, хотя ее директором Элизабет Цюблин Тимошенко, президент объединения "Друзья Украины в Швейцарии" и доцент Национальной музыкальной академии им. П. Чайковского, уже почти 10 лет принимает самое активное участие в различных социальных, культурных и медицинских проектах, реализуемых в Украине.

В Украину г-жу Цюблин-Тимошенко привела... любовь. Разумеется, она приняла близко к сердцу беды и проблемы, переживаемые родной Украиной. Особенно взволновала ее информация о том, что из трех миллионов пострадавших в результате аварии на ЧАЭС (это по западным данным — наша официальная статистика называет куда как более скромные цифры!) треть — дети, причем большинство из них страдают заболеваниями эндокринной системы в целом, и в частности щитовидной железы. Сама мать троих детей, госпожа Элизабет Цюблин-Тимошенко стала инициатором нескольких социально-медицинских проектов, в том числе программы "Мать и дитя", благодаря которой уже нынешней осенью в одном из киевских санаториев смогут пройти курс профилактического лечения, получат психологические и диетологические консультации дети и родители из социально незащищенных семей. Кроме того, в мае текущего года Green Cross Ukraine назначит реализацию программы по оздоровлению детей, пострадавших в результате аварии на Чернобыльской АЭС — не только непосредственно эвакуированных из

О порядке применения и взыскания сумм штрафных (финансовых) санкций органами государственной налоговой службы

Во исполнение статьи 17 Закона Украины "О порядке погашения обязательств плательщиков налогов перед бюджетами и государственными целевыми фондами", которой установлены новые правила применения штрафных санкций за нарушение налогового законодательства, приказом ГНА Украины от 17.03.2001 г. № 110 (зарегистрирован в Минюсте 23.03.2001 г. под № 268/5459) утверждена Инструкция о порядке применения и взыскания сумм штрафных (финансовых) санкций органами государственной налоговой службы.

Новым порядком предусмотрено применение штрафных санкций в следующих случаях:

- при непредставлении налоговой декларации в сроки, определенные законодательством, плательщик налогов уплачивает штраф в размере десяти не облагаемых налогом минимумов доходов граждан (170 грн.) за каждое такое непредставление или задержку;
- если плательщик налогов не подает в установленные сроки налоговую декларацию и контролирующий орган самостоятельно определяет сумму налогового обязательства, то дополнительно к вышеуказанному штрафу плательщик уплачивает штраф в раз-

мере десяти процентов суммы налогового обязательства за каждый полный или неполный месяц задержки налоговой декларации, который не должен превышать пятидесяти процентов суммы начисленного налогового обязательства и не может быть меньше десяти не облагаемых налогом минимумов доходов граждан;

- если по данным документальных проверок результатов деятельности налогоплательщика свидетельствуют о занижении или завышении суммы налоговых обязательств, заявленных в налоговых декларациях, и контролирующий орган самостоятельно доначисляет сумму налогового обязательства, такой налогоплательщик обязан уплатить штраф в размере пяти процентов от суммы недоплаты за каждый из налоговых периодов, установленных для такого налога, сбора, который не должен превышать двадцати пяти процентов такой суммы и не может быть меньше десяти не облагаемых налогом минимумов доходов граждан.

Более подробно ознакомиться с Инструкцией можно на стр. 7 № 13 журнала "Вестник налоговой службы Украины" за этот год и на информационном сайте в ГНИ.

ГНИ в г.Славутиче

ВНИМАНИЕ!

Объявления о реализации товаров и услуг — платные!
 невыделенное объявление — 2 грн.
 выделенное объявление — 4 грн.
 фотообъявление — 10 грн.

Дать платное объявление вы можете по адресу: Славутич, ул. Героев Днепра, 2, "Мини-офис", Тел. 2-44-58.

В Чернигове платные объявления принимаются в редакции (ул. Ленина, 34, 2-й этаж) и в пункте приема объявлений курьерской службы "Афиша" (ул. Ленина, 32).

Последний срок приема объявлений для публикации в ближайшем номере — вторник, 12.00.

КАК ДАТЬ БЕСПЛАТНОЕ ОБЪЯВЛЕНИЕ

Бесплатные объявления частных лиц принимаются только на купонах газеты "Теледень-Славутич". Купон заполняется разборчиво, без исправлений и рассчитан на одно объявление (из одной рубрики). Номер рубрики указывается на купоне.

1. Заполненный купон опустите в один из фирменных ящиков, установленных в магазинах города.
2. Отдайте купон с объявлением распространителю газеты в фирменных футболке и кепке.
3. Вышлите объявление почтой или отдайте его лично по адресу: 14000, Чернигов, ул. Ленина, 34, 2 эт., редакция.
4. Продиктуйте текст объявления по телефону в Чернигове (8-0462) 17-44-33. Прием объявлений по телефону ежедневно (кроме субботы и воскресенья), с 9 до 17.

За содержание и правдивость напечатанных объявлений читателей редакция ответственности не несет.

Рубрики:

1. Недвижимость	4. Бытовая электроника
10. Службы	40. Тел., видеосистемы
11. Службы	41. Аудиосистемы
12. Купло	42. Компьютеры, офисная техника
13. Продам	
2. Дом, быт, семья	5. Услуги, работа
20. Мебель	50. Предлагаю услуги
21. Бытовая техника	51. Предлагаю работу
22. Одежда, обувь, косметика	52. Предлагаю услуги
	53. Ищу работу
	6. Разное
	7. Личное
32. Запчасти, принадлежности	70. Подарочки
	71. Сообщения
	72. Макрологи
	73. Почтовый ящик

ЭЛЕКТРОДЫ..... 3.09-3.19

Мощные средства и спецожга в широком ассортименте
 Тел. 2-41-61, 2-13-16, 2-94-70.
 в рабочие дни 7.00 — 18.00

Приглашаем на работу.
 Работа в офисе, неполный рабочий день, обучение, стажировка, регулярная выплата зарплаты.
 Возраст — не моложе 25 лет.
 Тел. 2-41-61, 12.00 — 14.00.

Компанию "Чернигов-Информ" на временную работу требуется оператор компьютерного набора (текстовой набор). Обращаться по тел. 17-41-35, в рабочее время.

Майя РУДЕНКО
 Фото автора
 P.S. 26 апреля в небо над Киевом поднялись сотни воздушных шаров, в каждом из которых лежала записка с посланием, написанная рукой украинского ребенка. Побольше ажиота в этот день прошли в 23 странах мира — везде, где есть филиалы Green Cross: так организация еще раз попыталась напомнить миру о Чернобыле.